

1. stupeň

Ahoj, vítáme Tě v Bílkově domě v Chýnově.

František Bílek byl významný český umělec. Vyřezával dřevěné sochy, ilustroval knihy, zdobil nábytek a také navrhl několik pozoruhodných domů.

Jeho stavby byly vždy něčím výjimečné. Vzorem a inspirací mu bývala příroda, prastaré chrámy, nebo dokonce básně. Navrhl dům, který se podobá vosí hlavě a také vilu inspirovanou básní o obilném poli, ozdobenou klasy, vlčími máky, včelami a vlaštovkami. V roce 1898 v rodném Chýnově na zahradě tatínka vystavěl svůj první dům, říkal mu chaloupka.

Právě v chýnovské chaloupce Tě chceme dnes přivítat. Provedeme Tě jejími zákoutími, prozkoumáme detaily, které ji zdobí, dozvíš se o Františkově tvorbě a čeká Tě také několik hádanek a drobných úkolů. Budeš potřebovat jen tužku a chuť prozkoumat toto úžasné dílo.

Nejprve si obejdeme dům zvenku, kde najdeme několik zvláštností. Jeho cihlové stěny zdobí vystouplé obrazy, kterým se říká reliéfy.

Na stěně vedle vstupních dveří se nachází reliéf s nápisem KRONIKA DOMU. František Bílek zde zaznamenal rok, kdy se oženil se slečnou Bertou Nečasovou, narození jejich dětí a také rok, kdy postavil chaloupku. Poslední dvě data souvisí s životem jeho blízkého přítele Otokara Březiny.

G HMP

Galerie hlavního města Prahy

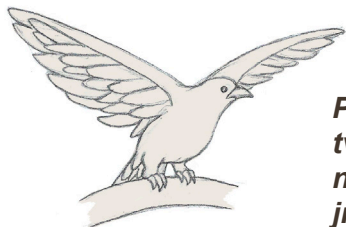

Na tabulce je nápadné volné místo, naznačující, že zde chtěl František Bílek v průběhu času zaznamenat další významné události anebo zde schválně nechal místo Tobě. Můžeš do tabulky zapsat roky, které jsou důležité pro Tebe (mohou Ti s tím pomoci rodiče nebo paní učitelka/pan učitel).

Nad vchodem vedoucím do ateliéru je drobný reliéf ženské tváře a nápis MATKO!. Má nám připomínat maminku, která pečuje o dům a ochraňuje své děti. Stejný obrázek zdobil dokonce i pohlednice, které nechal vytisknout Bílkův kamarád, básník Jakub Deml.

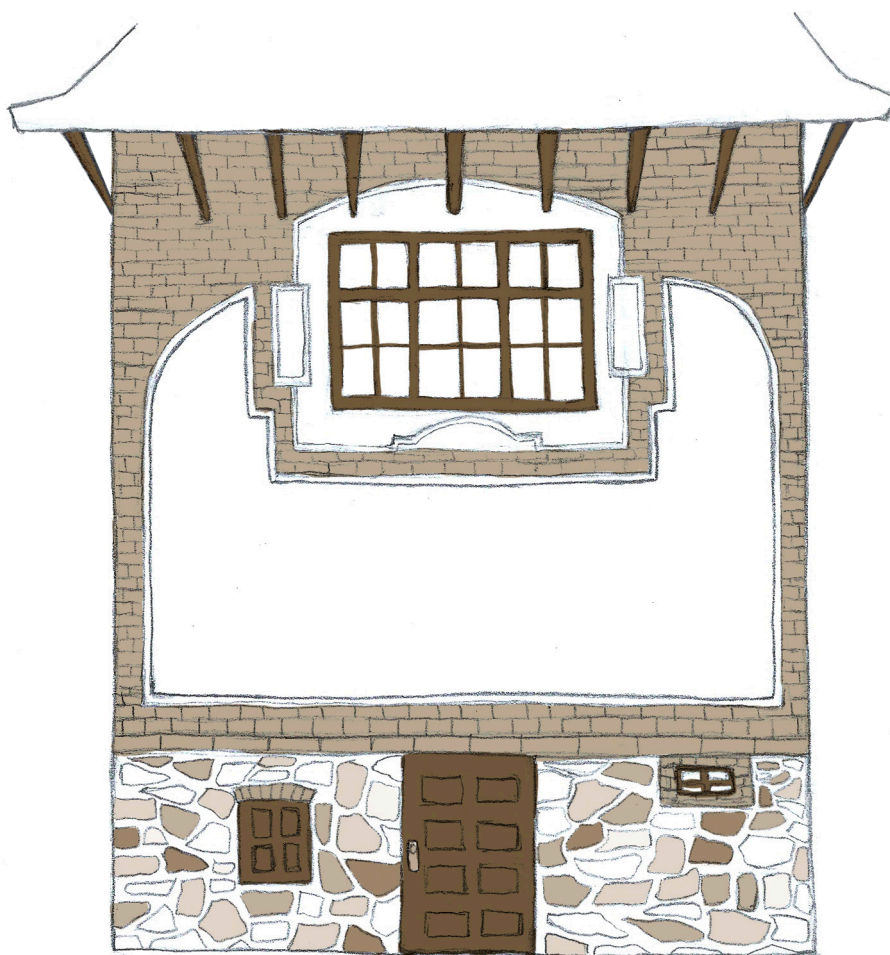
Pásky okolo oken zdobí luční květiny a verše z Bible. Všimni si zvláštního tvaru písmen, která vypadají jako ze starých rukopisů. František Bílek navrhl svou vlastní podobu abecedy. Vyzkoušej si napsat třeba své jméno, pomohou ti písmena níže.

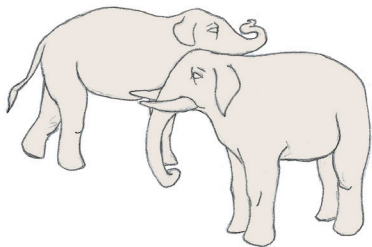
Nádherné hlavní reliéfy dostaly zvláštní pojmenování. Ten, na kterém maminka přikrývá svého syna, se nazývá JSME PŘIKRYTI a připomíná nám péči maminky. Směrem k lesíku najdeme reliéf s názvem ZEMĚ K NÁM MLUVÍ. Kruh a ženská hlava v něm představuje zeměkouli, ke které se tulí malý člověk.

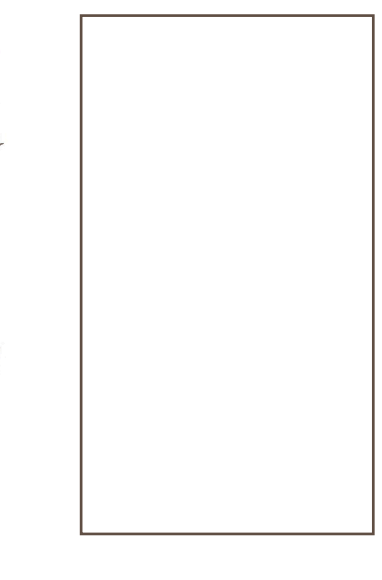
Když obejdeme chaloupku až k zadní straně, zjistíme, že pod velkým oknem zůstalo prázdné místo. Můžeš zkusit navrhnout obraz, který by zdobil tuto stěnu.

Cestou zpátky si můžeme všimnout zábradlí pavlače. Jsou v něm vyřezány květy lilií, karafiátů a lístky.

Podaří se Ti vypátrat list rostlinky, který je v zábradlí vyřezán, ale není zde nakreslený? Až ho najdeš, můžeš ho dokreslit, aby nám tu nechyběl.

Víš, které rostlině patří tento list?

Nápověda:

*Žlutoučká jak slunce jsem,
paprskama zářím všem.
Padáčky mám při odkvětu,
Rozletí se z mého květu.*

Nyní můžeme vejít do chaloupky. Ocitneme se ve velké místnosti, kde František Bílek vytvářel své sochy. Říká se jí ateliér a náš umělec ji vybudoval tak, aby měl pro práci hodně světla a místa. Světlo sem proniká velkými okny ze tří stran a širokými dveřmi sochař tahal dovnitř velké kusy dřeva na své sochy.

František Bílek už jako maličký chlapec rád kreslil a maloval. Když mu bylo 15 let, začal studovat malířství na akademii v Praze. Tam však jeho učitelé zjistili, že nevidí některé barvy správně a proto ho raději začali vyučovat sochařské práci. Nad hlavními dveřmi je pověšený jeden z mála Františkových obrazů, nese název VEČEŘE PÁNĚ. **16.**

Největším dílem v této místnosti je reliéf ZLOBA ČASU NAŠE VĚNO. **2.** Bílek v něm kromě okřídleného koně a lidí ukryl také:

**malířskou paletu
blesky
lebku
ruku
mince**

Podaří se Ti najít je?

Pokud bychom chtěli vědět, jak František Bílek vypadal, stačí se podívat do tváře vedlejší sochy. MOJŽÍŠE **3.** vymodeloval Bílek podle sebe. Takovému dílu říkáme autoportrét. Tato socha v chýnovské chaloupce byla přípravou pro sochu, kterou můžeme obdivovat v Praze. O její podobě nám napoví tento obrázek.

O dva roky dříve, než byla postavena chaloupka, se František Bílek poprvé potkal s českým spisovatelem Juliem Zeyerem. Zeyer ho tehdy navštívil v dílně v lesní samotě a z této návštěvy vzešlo hluboké přátelství. Pro něj také Bílek navrhl pomník **JAK DOBA MODELUJE SVÉHO BÁSNÍKA.**

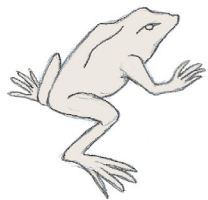
11. V tomto maličkém díle, je velmi dobře ukryto 11 lidských tváří. Podaří se Ti najít alespoň některou z nich?

Bílek obdivoval krásu lidských rukou a také je často vyřezával ze dřeva. Najdeme je třeba na zábradlí schodiště. Uvědomil si také, že ruce jsou nesmírně důležité pro lidi, kteří nevidí. Pomocí konečků prstů poznávají svět okolo sebe. Tato myšlenka ho tak moc zaujala, že vytvořil i sochu SLEPCI. **10.** Pokus se nakreslit svou představu o krajině, kterou tyto lidé procházejí. Použít k tomu můžeš zadní stranu tohoto sešitu.

Bílek měl mnoho přátel, ale nejdůležitější pro něj byli Otokar Březina a Julius Zeyer. Oba byli spisovatelé a František pro ně připravil v chaloupce pokoje, v kterých mohli přes léto pobývat.

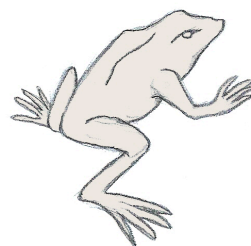
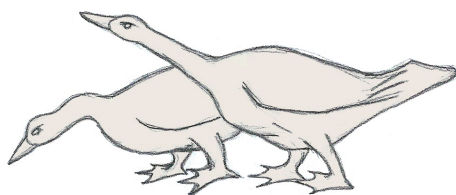
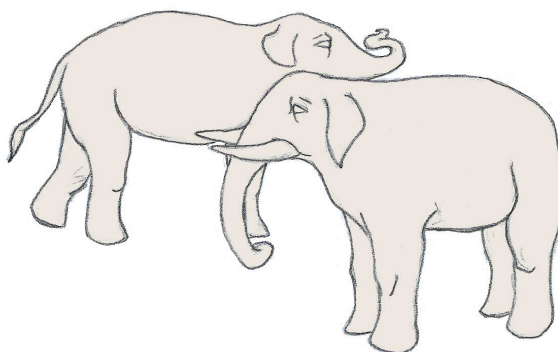
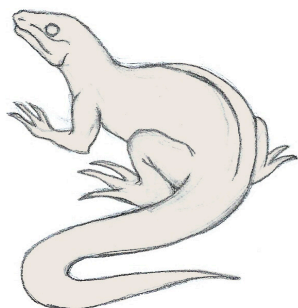
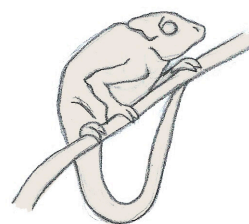
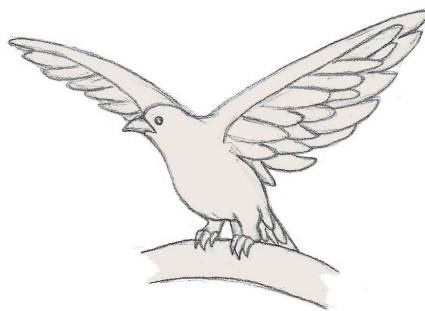
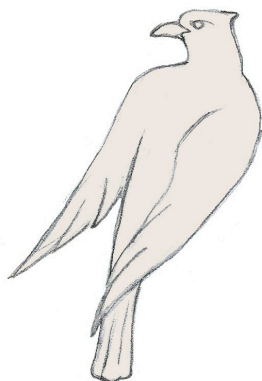

Když nahlédneme do pokojů, kde žil umělec se svou ženou a dětmi, objevíme další, méně známou část jeho díla a tou jsou nejrůznější předměty a nábytek. František Bílek pro svou rodinu vlastnoručně vyřezával skříně, postýlky, stolky i židle. To nám prozrazuje, že byl velmi zručný a citlivý řezbář a také laskavý tatínek. Nábytek zdobil drobnými řezbami motivů, které najdeme v přírodě. Nejčastěji to byla zvířata, stromy, slunce a hvězdy. Věšáková stěna v přízemí tak dostala podobu dvou stromů s ptáčkem v hnízdě. **28.**

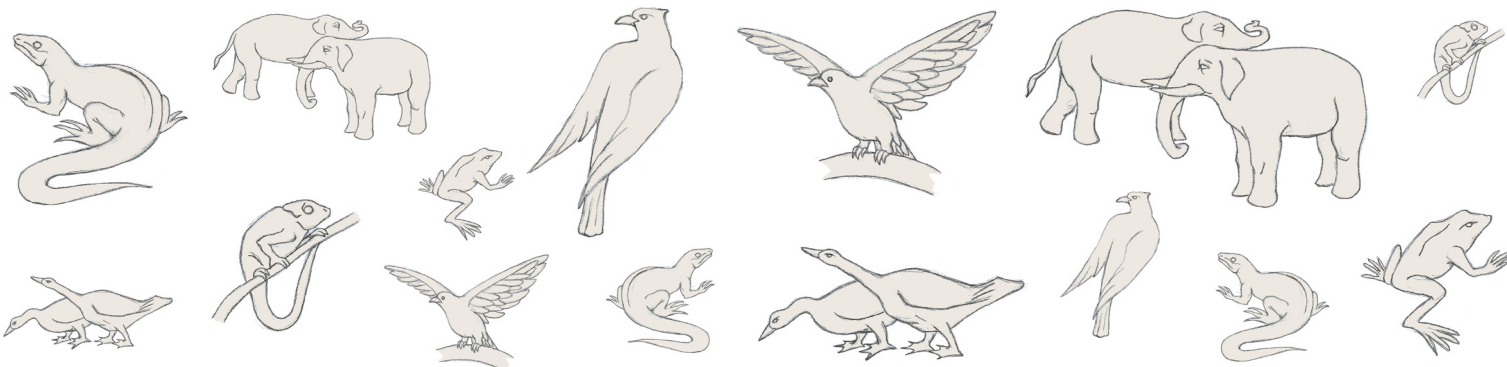
Když vystoupáme po schodech do prvního patra, objeví se před námi dva pokoje, v kterých je ukryta spousta drobných zvířátek, ptáčků a dalších přírodních symbolů. Podaří se Ti najít je všechny?

Objevíš-li ještě další tvory a jiné věci, které Tě zaujaly, můžeš je také nakreslit na zadní stranu tohoto sešitu.

Chaloupka Františka Bílka je nádherné výtvarné dílo, které potěšilo a obohatilo mnoho lidí. Věříme, že zůstane inspirací i pro Tebe a Tvou vlastní tvorbu. V těchto listech nalezneš i omalovánku, kterou můžeš vybarvit a dotvořit podle sebe.

Vystřihni si záložku

Zde si můžeš dokreslit krajinu k soše Slepce.

Našel si v domě zobrazení tvorů, která nejsou v tomto sešitě? Nakresli si je.

Odborná spolupráce: Hana Larvová

Ilustrace: Dominika Hourová

Texty: Lucie Haškovcová, Markéta Slachová Goldová, Kateřina Prokopová
GHMP, 2019

